

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ
Гж1 1396/20
07.07.2020. године
Крагујевац

ВИШИ СУД
У УЖИЦУ
ПРИМЉЕНО
107 AUG 2020
Дана _____ 20__

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ, у већу састављеном од судија: Мирјане Симић, председника већа, Марије Марковић и Милене Петровић, чланова већа, у парници тужиле Славојке Планић из Пријепоља, чији је пуномоћник Борис Васојевић, адвокат из Пријепоља, против туженог Здравственог центра Ужице ОЈ Општа болница Пријепоље, коју заступа Добрица Савић, адвокат из Ужица, ради заштите од злостављања на раду, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Ужицу П1.бр.7/18 од 23.01.2020. године, у седници већа одржаној 07.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог Здравственог центра Ужице ОЈ Општа болница Пријепоље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Ужицу П1.бр.7/18 од 23.01.2020. године, у ставовима првом и другом изреке, у усвајајућем делу става трећег изреке и у ставу петом изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П1.бр.7/18 од 23.01.2020. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и утврђено према туженом да је тужилца трпела злостављање на раду од стране лекара Зорана Дробњака, директора туженог Здравственог центра Ужице, Општа болница у Пријепољу, као одговорног лица, тако што је у периоду од октобра 2017. године па до подношења тужбе 09.11.2018. године доношењем усмених одлука о распоређивању тужиле, неспречавањем трећих лица да омаловажавају тужилу на раду, повредио достојанство, углед, лични и професионални интегритет тужиле, нарушио здравље, положај тужиле, изазвао страх и створио непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење, погоршао јој услове рада и довео до тога да се тужилца изолује са циљем да је натера да откаже уговор о раду.

Другим ставом изреке забрањено је туженом убудуће било какво понашање које представља злостављање на раду тужиле, на било који начин, вербално или фактички, непосредно или преко трећих лица, што је тужени дужан признати и обезбедити извршење наведене забране за убудуће.

Трећим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части плати износ од 200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до коначне исплате, док је за разлику од досуђеног износа до потраживаног износа, за износ од још 150.000,00 динара са траженом законском затезном каматом тужбени захтев одбијен као неоснован.

Четвртим ставом изреке одбијен је тужбени захтев тужиље за објављивање пресуде у јавном гласилу—дневном листу „Политика“ на трошак туженог, као неоснован.

Петим ставом изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 69.600,00 динара.

Против наведене пресуде садржане у првом, другом, трећем ставу у усвајајућем делу и петом ставу изреке жалбу је благовремено, како то произилази из навода жалбе, изјавио тужени побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући првостепену пресуду у побијаним деловима у смислу члана 386. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, и др.), Апелациони суд је утврдио да жалба није основана.

Првостепена пресуда у побијаним деловима није донета уз битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1. до 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити уз битну повреду из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју жалба неосновано указује.

Нису основани ни наводи жалбе да је првостепени суд прекорачио тужбени захтев имајући у виду да је пуномоћник тужиље тужбени захтев определио на рочишту од 05.04.2019. године када је исти определио у смислу означења датума када је почело злостављање тужиље од стране туженог. Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку тужиља је са туженим засновала радни однос на пословима медицинске сестре на одељењу хирургије, почев од 2002. године распоређена је на радно место главне сестре хируршког одељења и те послове обављала је до септембра 2017. године када је од тада ВД директора Зорана Дробњака добила понуду, а затим и закључила анекс уговора о раду којим је распоређена на послове медицинске сестре на истом одељењу—хирургији који у свом саставу има четири амбуланте (дечја, општа хирургија, уролошка и ортопедска). Тужиља је закључила анекс уговора 12.09.2017. године којим је са постојећег радног места распоређена да ради у хируршкој амбуланти у којој је већ радила једна сестра. Пресудом Основног суда у Пријеполу од 29.5.2018. године усвојен је тужбени захтев тужиље и поништен као незаконит наведени анекс уговора о раду. Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу од 05.10.2018. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена наведена пресуда основног суда. Дана 13.04.2018. године по наређењу ВД директора Опште болнице у Пријеполу Зорана Дробњака тужиља је распоређена да ради у дечијој хируршкој амбуланти где је до тада радила једна медицинска сестра. Дана 20.04.2018. године тужиља је од стране директора распоређена да ради у уролошкој амбуланти где је раније радила једна сестра, а потом

23.04.2018. године распоређена на рад у ортопедској амбуланти у којој ради једна сестра. Приликом свих распоређивања тужиља је упозоравала директора да није у могућности да издржи седење јер је оперисала оба кука и то у марту 2009. и у септембру 2010. године, којом приликом јој је саветовано да не сме дуго да седи. Тужиља је приликом сваког распоређивања упозоравала директора да у свакој амбуланти већ ради по једна медицинска сестра и да она ту нема посла, већ да само седи и да то је погубно за њено здравље. Начелник службе за хирушке болести у то време лекар Зулкефил Садовић је директора болнице упознао да по Правилнику и систематизацији и опису послова начелник службе врши распоред запослених по радним местима, сменама и данима. Даље је упознао да је одредио да тужиља на хирушком одељењу ради прву смену због здравственог стања – операције оба кука и позвао директора да хајку, шиканирање и злостављање над тужиљом заустави и прекине и истовремено га подсетио да је тужиљу сменио са места главне сестре службе за хирушке болести и усмено је распоређивао у хирушку, дечију хирушку, уролошку и ортопедску амбуланту. ВД директора ОЈ Опште болнице Пријепоље поднео је против тужиље пријаву 16.08.2018. године на основу писменог обавештења главне сестре службе за хирургију од 06.08.2018. године, да је тужиља дана 30.07.2018. године одбила да ради у уролошкој амбуланти ове службе, иако је распоредом рада, као и усменим обавештењем од главне сестре била обавештена да је тог дана распоређена на рад, а у уролошкој амбуланти. Директор ЗЦ Ужице донео је решење број 10360 које је тужиља примила 01.10.2018. године којим јој се изриче мера опомене са најавом отказа, да ће ЗЦ Ужице ОЈ Општа болница Пријепоље именованој отказати уговор о раду без поновног упозорења ако у наредном року од шест месеци учини исту повреду радне обавезе или непоштовање радне дисциплине. Поводом поступка који је спроведен по притужби смењених медицинских сестара и техничара од стране ВД директора повереник за заштиту равноправности донео је решење од 20.07.2018. године којим је изречена мера опомена др. Зорану Дробњаку ВД директору ОЈ Општа болница у Пријепољу, због непоступања по препоруци повереника за заштиту равноправности од 22.05.2018. године. Истим решењем наложено је директору да у року од 30 дана од дана пријема решења поступи по препоруци од 22.05.2018. године. После доношења пресуде Апелационог суда директор је тужиљу актом од 05.11.2018. године распоредио на рад у дечију хирушку амбуланту почев од 16.12.2018. године, где је тужиља радила 2-3 дана као друга сестра која је после распоређивања тужиље у амбуланту распоређена на Одељење хирургије. Тужиља је била приморана да прихвати овај распоред јер јој је још текао рок из решења којом је изречена опомена. Актом од 5.11.2018. године девет медицинских сестара Одељења хирургије траже од директора Опште болнице да не извршава пресуду Апелационог суда наводећи да су кад је на дужности главна сестра била тужиља били изложени разним малтретирањима, притисцима, а да се постављањем Слађане Ћубић за главну медицинску сестру ситуација променила. Тужиља је схватила да је овај допис написан по налогу директора како се не би вратила на место главне сестре након правоснажности пресуде којом је поништен анекс уговора о раду којим је тужиља распоређена на место медицинске сестре на одељењу хирургије. То поткрепљује и чињеницом да је 09.11.2018. године директор сазвао састанак комплетног особља Одељења хирургије, на коме је тужиља присуствовала. Директор је на том састанку рекао да је тужиља тема састанка, јер је одбила његове две-три наредбе и директно се супротставила директору болнице у најмање два случаја, да је кардиолог поднела дисциплинску пријаву против тужиље, да је тужиља алкаво радила администрацију, да је фалсификовала неку документацију показујући папире и објашњавајући да је тужиља себи писала прекорремене ноћне сате и да за то постоји доказ. Директор је, затим, навео да не би

тужиљу прозивао, подносио кривичне пријаве и излагао суду да је нормалније да то уради простом сменом. Навео је да поступак смене није једноставан, јер је тужиља ишла до дискриминације, да је начелник хирургије сведочио да је директор дискриминисао тужиљу по старосном основу и да је повереница прихватила изјаву начелника, а није поверовала директору да је начелник тврдио да је он овлашћен за распоред сестара, а не главна сестра одељења, па је одлучио да тужиљу распореди у дечију амбуланту узимајући у обзир да је оперисала оба кука. Затим је тражио да поводом упућеног писма сестре одељења хирургије изнесу своје мишљење. Сви учесници су изјавили да их нико није присилио да потпишу то писмо, након чега је директор изнео да није знао за конкретне разлоге које наводе присутне медицинске сестре, као и да постоји документација која је фалсификована, а коју није ставио тужиљи на увид по њеном захтеву. Дана 13.12.2018. године директор је одржао састанак са медицинским сестрама које раде по сменама на одељењу хирургије на који је позвана тужиља, јер је у то време радила у амбуланти, а када се појавила на вратима и објаснила да је чула за тај састанак да жели да присуствује, директор је рекао да се састанак не односи на њу и да нема потребе да присуствује. Осим тужиље радни спор због незаконитог премештаја водило је још пет колегиница, које су све успеле у спору. Тужиља је на место главне сестре хирушког одељења поново распоређена одлуком директора ЗЦ дана 01.12.2018. године. Са радом је почела 03.12.2018. године, а наредног дана главна сестра болнице је од ње тражила да потпише изјаву због чега није имала отпусне листе и зашто није завршила отпис. Написала је изјаву у којој је објаснила разлоге, а потом 05.12.2018. године, отворила боловање на коме је остала шест седмица. Даном враћања на радно место главне сестре хирургије сви хирурзи осим лекара Зулкефила Садовића и специјалисте лекара Славенке Попадић, одбили су да иду у визиту због тужиље о чему је обавештен начелник хирургије. Лекар Зулкефил Садовић, као начелник хирургије, је о томе обавестио директора који је одмах дошао у канцеларију начелника и обратио се начелнику „Сада да пишеш њену смену“, што је начелник одбио. Ситуација са одбијањем хирурга да иду у визиту са тужиљом поновила се и следећег дана 04.12.2018. године, када је директор опет инсистирао да тужиља буде склоњена са места главне сестре хирургије када је начелник откуцао списак свих хирурга са одељења са намером да потпишу да траже смену тужиље. Нико од хирурга није ставио потпис на наведени списак, већ су заједно са директором тражили да начелник хирургије поднесе захтев за смену тужиље. Лекари хирурзи су наставили све до 23.01.2019. године, са одбијањем да иду у визиту, што су чинили и у време када је тужиља била на боловању. Дана 22.01.2019. године директор је сменио лекара Зулкефил Садовића са места начелника хирургије и на место начелника поставио лекара Бранка Гојковића који је позвао тужиљу истог дана када је почео са радом и питао је да ли хоће сама да се повуче са места главне сестре хирургије или ће је он сменили. Пошто је тужиља одбила предлог начелника Гојковића да се сама повуче са места главне сестре хирургије он је истог дана написао захтев за њену смену као начелник одељења, прилажући уз захтев записник од 09.11.2018. године. Анексом од 19.02.2019. године тужиља је премештена са места главне сестре Одељења хирургије на место медицинске сестре на истом одељењу. У вези анекса тужиља је пред Основним судом у Пријеполу покренула радни спор за поништај анекса. За главну сестру поново је постављена Слађана Ћубић. Тужиља је радила неколико дана као медицинска сестра, а потом је по одлуци начелника распоређена у уролошку амбулатну опет као друга сестра. На радном месту тужиља нема никаквих задужења јер послове ради медицинска сестра која је ту 28 година, тако да тужиља одседи радно време на једној столици без стола у просторији у којој се налази и лежај за пацијенте где се врши превијање.

Код оваквог утврђеног чињеничног стања суд је имајући у виду са сигурношћу утврђене чињенице да је тужилца у утуженом периоду распоређивана по усменом налогу ВД директора Опште болнице на рад у дечијој уролошкој и ортопедској амбуланти где је на сваком од наведених одељења већ радила по једна медицинска сестра и да тужилца на одељењима није имала конкретне послове које би обављала, већ је само седела, да је директор износио за тужилца да је алкаво радила свој посао и фалсификовала документацију, а да за то није поднео дисциплинску пријаву, нити је вођен било какав поступак против тужилце, да ништа није урадио поводом понашања осталих запослених и то медицинских сестара које су на једном састанку износиле примедбе на рад тужилце у смислу да је много боље било радно окружење када тужилца није била главна сестра на хирургији, као и у односу на одбијање лекара хирурга да иду у визиту када је тужилца враћена на посао главне сестре хирургије, тужилца по оцени првостепеног суда сагласно одредби члана 30. Закона о спречавању злостављања на раду је учинила вероватним да је код туженог од стране ВФ директора Зорана Дробњака претрпела злостављање, а да насупрот утврђеним чињеницама тужени у смислу члана 31. наведеног закона није доказао да није било понашања које представља злостављање на раду, односно да је постојала разумна оправданост распоређивања тужилце на рад у наведене амбуланте без давања радних задатака и обезбеђивања основних средстава за рад, а при томе нико од других медицинских сестара на Одељењу хирургије није добијао такве распореде. Како се ради о очигледно неједнаком поступању послодавца према запосленима, без разумно оправданих разлога, да су и послодавац и запослени дужни да се понашају на начин којим се поштује достојанство запослених и да настоје у доброј вери да поштују општа правила понашања на раду, то наведено понашање директора, да противно правилнику врши скоро свакодневно усмено распоређивање тужилце по различитим одељењима хирургије и нечињењем да спречи неодговарајуће понашање лекара и медицинских сестара према тужилци одбијање одлазака у визиту са тужилцом када је била враћена на радно место главне медицинске сестре, у дужем временском периоду, по оцени првостепеног суда представља повреду достојанства, угледа личности професионалног интегритета, здравља, положаја тужилце као запослене и изазива страх и погоршава услове рада, а што је довољно да се сматра радњама којима се врши злостављање. Како је на наведени начин тужени поступио супротно својој обавези да организује процес рада на начин којим се спречава појава злостављања на раду и у вези са радом и којим се запосленом обезбеђују услови рада без стварања осећаја бескорисности, ниже вредности у односу на друге запослене, то указује да је тужилца претрпела злостављање на раду у утуженом периоду и да је исто било систематско, односно да га је својим одлукама и понашањем у утуженом временском периоду спроводио директор тужене независно од постојања или одсуства циља код извршења наведених радњи. Наведене разлоге првостепеног суда о постојању радње злостављања над тужилцом у утуженом периоду као и дата образложења у потпуности прихвата и Апелациони суд.

Оспоравајући правилност утврђеног чињеничног стања и правилност примене материјалног права жалба туженог се своди на тврђење да понашање које се квалификује као злостављање на раду се не може сматрати радним злостављањем, јер је од таквих облика понашања па до дана подношења тужбе прошло више од шест месеци; да првостепени суд није дао конкретно образложење нечињења, већ да је исто уопштено, да је погрешно ценио изведене доказе.

Међутим, према оцени Апелационог суда ови жалбени наводи нису основани.

Наиме, Законом о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС“, бр.30/10), између осталог, (чланом 6. став 1.) је прописано да је злостављање свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца које се понавља, а које за циљ има или представља повреду достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета, рада, положаја запосленог и који изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење, погоршава услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе да на сопствену иницијативу раскине радни однос или откаже уговор о раду или други уговор; да злостављање у смислу овог закона јесте и подстицање или навођење других на понашање из става 1. овог члана; да право на подношење захтева за заштиту од злостављања код послодавца застарева у року од 6 месеци од дана када је злостављање учињено, који рок почиње да тече од дана када је последњи пут извршено понашање које представља злостављање (члан 22. став 1. и 2.). У току поступка тужилац је учинио вероватним да је извршено злостављање из члана 6. овог закона, а терет доказивања да није било понашања које представља злостављање је на послодавцу.

Имајући у виду наведене норме материјалног права, правилно је закључио првостепени суд да је тужила претрпела злостављање на раду, радњама и понашањима од стране директора туженог, чије понашање представља реализацију моћи, јер директор није на исти начин поступао према запосленима који обављају исте послове као тужила, то такво понашање представља повреду достојанства, угледа, личности и професионалног интегритета, здравља, положаја тужиле као запослене и изазива страх и погоршава услове рада, а што је довољно да се утврди да описано понашање према тужили представља радњу злостављања. Како је наведеним понашањем директора код тужиле изазвана душевна бол, јер је повређено њено достојанство, углед и част, угрожена слика коју има о себи, угрожено њено самопоштовање и самопоуздање и створен осећај патње и анксиозности, односно изазвана негативна осећања, као и осећање беспомоћности у смислу да не може да се заштити, то је првостепени суд по оцени Апелационог суда правилно применио материјално право, и то одредбу члана 200. ЗОО одлучујући о захтеву за накнаду нематеријалне штете и правилно закључио да досуђени износ представља правичну новчану накнаду за штету коју је у конкретном случају тужила претрпела.

Како ниједан жалбени навод не доводи у сумњу законитост и правилност првостепене пресуде у побијаним деловима, Апелациони суд је применом одредбе члана 390. ЗПП одлучио као у изреци ове пресуде, с тим што је потврђено и решење о трошковима парничног поступка јер је у складу са одредбама чланова 153. и 154. ЗПП.

Председник већа-судија
Мирјана Симић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Весна Алексић

